TELLING VAN NESTPLAATSEN VAN GIERZWALUWEN

IN DE GEMEENTE WESTLAND

2026

Inhoud

De Gierzwaluw:..... 3-4-5
Resultaten en ontwikkelingen in 2026:..... 6-7
Doel:…….. 8
Methode:..... 8
Onderzoeksgebied en periodisering:..... 8
Resultaten:
DE LIER..... 9
'S-GRAVENZANDE 10-11
HEENWEG 12
HONSELERSDIJK 13
KWINTSHEUL 14
MAASDIJK.....15
MONSTER..... 16-17
NAALDWIJK 17-18
POELDIJK 19
TER HEIJDE.....20
WATERINGEN 21-22
Bouwjaren van de woningen waar zich nestplaatsen bevinden..……..……23
Waar bevinden zich de invliegopeningen en nestplaatsen in het Westland?.....24
Bedreigingen:.....24
Het nest is alles: 25
Dankbetuiging:.....26
Overzicht bezette nestkasten en neststenen gemeente Westland 2026:.....27
Literatuurlijst: 28
Verzoek: 29

Copyright: Natuurlijk Westland (KNNV), 2026

Referentie: Marco Verschoor, Telling van nestplaatsen van gierzwaluwen in de gemeente Westland 2026, Natuurlijk Westland (KNNV), 2026

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

De Gierzwaluw

De gierzwaluw is een kleine tot middelgrote vogel met een lengte van gemiddeld 17 tot 17,5-centimeter. De vogel weegt tussen de 38 en 42 gram. Gierzwaluwen hebben een torpedovormig lichaam, lange, spitse, sikkelvormige vleugels en een korte, gevorkte staart. Ze zijn donkerbruin van kleur, zowel van boven als van onder, maar tegen een lichte lucht lijken ze eerder zwart. Alleen de keel is lichter van kleur, namelijk wit. De geslachten zijn gelijk van uiterlijk. De gemiddelde levensverwachting van de gierzwaluw is zes à zeven jaar. Er zijn in Nederland ook meldingen gedaan van langer levende gierzwaluwen, tot maximaal 14 jaar. Gierzwaluwen broeden van oudsher in rotsspleten in berggebieden en aan de kust. Gierzwaluwen zijn in West-Europa sterk geassocieerd met mensen vanwege de nestplaats. De nestplaatsen bevinden zich in de regel in gebouwen achter spleten en gaten. Gierzwaluwen zijn doorgaans (semi-) koloniebroeders, waarbij de kolonie in grootte kan variëren van tientallen nesten in één gebouw tot verspreide nesten in een complete wijk. Er kunnen meerdere paartjes vlak bij elkaar tot broeden komen, waarbij elk paartje een eigen ingang gebruikt. De gierzwaluw is een uitgesproken zomervogel en is vrijwel uitsluitend van april tot en met augustus/begin september in Nederland aanwezig, met de hoogste aanwezigheid van mei tot en met juli. De overige maanden worden doorgebracht in Afrika. De broedvogels komen eind april tot begin mei aan in Nederland. De jonge, niet-broedvogels van twee tot drie jaar oud komen in de periode half mei tot half juni terug, waarschijnlijk ook in fasen. Tenslotte komen de jongen van vorig jaar, begin juli terug. Vanaf half juli ontstaan op mooie zomeravonden de verzamelvluchten van een groot deel van de vogels uit de kolonie tot wel honderden vogels tegelijkertijd bij elkaar, waarbij ze al roepend synchroon rondvliegen. Zie foto.

Gierzwaluwen in verzamelvlucht. (Foto's D. Taheij)

Eenmaal gevestigd zijn gierzwaluwen zeer plaatstrouw of object-trouw en bezetten ze het nest van het vorige jaar. Nadat een nestplaats is bezet, wordt dit jaren achter elkaar gebruikt. Nesten kunnen tientallen jaren lang elk jaar weer bezet zijn. Gierzwaluwen hebben in Nederland één legsel per jaar, wat betekent dat er na het succesvol uitvliegen van de jongen geen tweede legsel wordt gestart. Als het legsel mislukt, dan kan er wel een vervolglegsel gestart worden. De gierzwaluw broedt in Nederland vooral in steden en dorpen waar genesteld wordt onder dakpannen, in spleten van muren, in spouwmuren, in/op muren achter dakgoten, achter spleten bij regenpijpen, in dakgootbekisting en in het algemeen achter smalle gaten waarachter zich een ruimte bevindt. Ook kunstmatige nestplaatsen, zoals nestkasten en neststenen, worden geaccepteerd. Gierzwaluwen keren vanaf half april terug naar het nest van het vorige jaar. Omdat de oude plek ingeprent was, is het voor een gierzwaluw moeilijk te accepteren als deze niet meer beschikbaar is (bijvoorbeeld door bouwwerkzaamheden). De oude plek wordt vaak volhardend en langdurig aangevlogen in een poging er toch naar binnen te komen. Als het noodzakelijk is, bijvoorbeeld als nestgelegenheid de beperkende factor is geworden, zijn gierzwaluwen in staat om nieuwe nestplekken te accepteren. Naast het eigenlijke nest is ook de functionele leefomgeving van belang om het nest in stand te houden. Bijvoorbeeld om de kans op predatie te verkleinen. De gierzwaluw stijgt niet op vanuit het nest, maar laat zich eerst vallen om weg te kunnen vliegen. Ook het aanvliegen gebeurt bij voorkeur op hoge snelheid. Om die reden moet onder het nest voldoende vrije ruimte aanwezig zijn (minimaal 2 à 3 meter). De vrije aan- en uitvliegbreedte moet minimaal één meter zijn. In 1994 werd het aantal broedparen in Nederland geschat op 25.000 - 100.000. In 1998 - 2000 werd het aantal broedparen geschat op 30.000 - 60.000. Op basis van onderzoek werd in 2013 - 2015 het aantal broedparen geschat op 40.000 - 60.000 en in 2018-2020 op 45.000 - 70.000. Sovon probeert om de landelijke trend van de gierzwaluw vast te stellen met het programma Meetnet Urbane Soorten (MUS). Sinds de start van MUS door Sovon in 2007, is na twaalf jaar

een significante afname in de aantalsontwikkeling te zien. Tellingen van aantallen nesten over langere periodes laten een stabiele populatie zien in enkele kleinere plaatsen. Over de grote steden valt te concluderen dat gierzwaluwen in vooroorlogse binnensteden zijn afgenomen, terwijl ze in de naoorlogse gebieden zijn toegenomen. Gierzwaluwen leven met één of meerdere broedparen bijeen, soms tot wel 30 broedparen in één gebouw. Een kolonie wordt gevormd door een groep bij elkaar in de buurt aanwezige nestplaatsen zoals die ook op de kaarten van de verschillende dorpskernen van het Westland te zien zijn. Een kolonie kan gevestigd zijn in één alleenstaand gebouw op het platteland (bijvoorbeeld een oud gemaal), in de stad (bijvoorbeeld een kerk) of in een verzameling verschillende gebouwen in een wijk, dorp of stad. Een grote kolonie (>50 broedparen) in duurzaam gegarandeerde nestplaatsen kan als een kernpopulatie beschouwd worden, van waaruit nieuwe gebieden verkend en gekoloniseerd kunnen worden.[1]

Nederland heeft zich in Europees verband samen met de andere lidstaten gecommitteerd aan het terugdringen van de kooldioxide uitstoot. Dit betekent dat er op dit moment zowel woningen van particulieren als van woningcorporaties geisoleerd worden. Door de plaatstrouw van een gierzwaluwpaar aan hun nestplaats komen de vogels in de knel wanneer de openingen naar de nestplaatsen worden dichtgemaakt. Dit gebeurt niet met opzet maar omdat bewoners van de te isoleren woningen geen idee hebben dat er zich een nestplaats onder de dakpannen of onder de dakgoot bevindt. De groep vogelliefhebbers die zich het lot van deze vogelsoort aantrekt probeert met het in kaart brengen van de invliegopeningen en nestplaatsen en het benaderen van bewoners met een nestplaats in hun woning ervoor te zorgen dat het bewustzijn over de aanwezigheid van deze vogelsoort toeneemt. De hoop is dat de invliegopeningen en nestplaatsen in de toekomst behouden blijven en dat er plaats en ruimte voor deze fascinerende zomervogel binnen de gemeente Westland beschikbaar blijft.

Resultaten en ontwikkelingen in 2026

2026 Is het vijfde opeenvolgende jaar dat er in de gemeente Westland door een groep tellers naar nestplaatsen van gierzwaluwen is gezocht. De gemeente met een oppervlakte van 90 km^2 telt elf dorpskernen. In de elf dorpskernen maken gierzwaluwen hun nest onder dakgoten, dakpannen en in voor dit doel opgehangen nestkasten. Op onderstaande kaart van figuur 1 is de begrenzing van de gemeente Westland te zien.

Figuur 1. Locatie van de gemeente Westland in Nederland.

In 2026 zijn er in totaal **529** nestplaatsen door de verschillende deelnemers geregistreerd. Daarvan zijn er **77** in ingebouwde neststenen of nestkasten gevonden. Dit jaar is voor het eerst de grens van 500 nestplaatsen overschreden en in dorpskern Monster werden voor het eerst meer dan 100 nestplaatsen gevonden. In figuur 2 zijn de resultaten van de afgelopen vijf jaar weergegeven. De trend van het aantal broedende gierzwaluwen is erg moeilijk te berekenen. Volgens de jaarlijkse publicatie van Sovon zijn de aantallen in 2007-2025 licht afgenomen, maar sinds 2014 lijkt deze afname te zijn gestabiliseerd. De laatste twaalf jaar is er geen significante aantalsverandering zichtbaar.

Aantal ontdekte nestplaatsen per jaar

Kern	2022	2023	2024	2025	2026
De Lier	15	20	34	25	27
's-Gravenzande	14	54	69	74	88
Heenweg	4	4	3	3	1
Honselersdijk	18	10	14	15	27
Kwintsheul	2	8	9	8	11
Maasdijk	7	6	11	9	9
Monster	2	44	88	94	114
Naaldwijk	28	64	70	44	62
Poeldijk	18	20	30	36	45
Ter Heijde	31	42	56	56	53
Wateringen	23	71	84	64	92
Totaal aantal	**162**	**343**	**468**	**428**	**529**

Figuur 2. Aantallen gevonden nestplaatsen vanaf 2022 per dorpskern in de gemeente Westland.

Gierzwaluwen zijn bijzonder plaatstrouw aan hun nestplaatsen en deze kunnen tientallen jaren lang in gebruik zijn. Om de bekende nestplaatsen zoveel mogelijk actueel te houden is er in 2026 met nadruk gezocht naar locaties die in 2022 of in 2023 voor het laatst zijn gezien. Van de 76 locaties konden er 26 worden herbevestigd. Er zijn verschillende redenen aan te wijzen waarom nestplaatsen ontoegankelijk worden. Op een aantal plekken lijkt de begroeiing voor de invliegopening dermate groot te worden dat gierzwaluwen niet meer van onderen de nestopening kunnen aanvliegen. Op andere plaatsen worden daken vervangen of gevels opnieuw gevoegd waarna de opening niet meer toegankelijk is.

Broedresultaten zijn met de huidige onderzoeksinspanning moeilijk meetbaar. Er is in de gemeente Westland één nestkast aanwezig waarin een camera is geïnstalleerd. Het broedseizoen 2026 kon daarin goed worden gevolgd. De eerste vogel arriveerde op 27 april, dezelfde datum als vorig jaar, de tweede op 30 april, eveneens exact dezelfde datum als in 2025. Op 7 mei werd het eerste ei gezien, op 9 mei het tweede en op 11 mei een derde ei. Op 30 mei waren de eerste beelden van een jong zichtbaar. De drie jongen werden in 39 dagen grootgebracht om op 8 juli uit te vliegen. Tijdens het monitoren van de nestplaatsen zijn ook dit jaar weer jonge vogels op nesten waargenomen. Er wordt met zekerheid succesvol gebroed in de gemeente Westland.

Doel:

Het doel van de onderzoeksinspanning is inzicht te krijgen in de locatie van nestplaatsen. Met deze rapportage in de hand kan de onwetendheid over waar deze vogelsoort zijn nest maakt worden tegen gegaan. Bewoners van de woningen waarin zich nesten bevinden worden op de hoogte gebracht van de aanwezigheid van de nestplaats. Zo kan er in samenspraak met bewoners, de gemeente, projectontwikkelaars, architecten, aannemers en bouwers worden gewerkt aan een pro-actievere bescherming van deze vogelsoort. Het is de bedoeling dat in de toekomstige omgevingsvisie en omgevingsplannen van de gemeente Westland rekening wordt gehouden met dakbroedende vogelsoorten zoals de gierzwaluw. Een eenvoudige manier om in de toekomst voldoende nestplaatsen beschikbaar te houden is het inbouwen van verblijfplaatsen bij nieuwbouw van woningen.

Methode:

De inventarisatie is uitgevoerd door in de avonduren per fiets de verschillende dorpskernen in het Westland te doorkruisen. Als er gierzwaluwen worden aangetroffen wordt er gepost om invliegende gierzwaluwen te ontdekken. De aanwezigheid van nestplaatsen wordt duidelijk doordat er groepen gierzwaluwen aan het einde van de dag boven de nestplaatsen rondcirkelen. Dit zijn vaak groepen jonge eerste- en tweedejaars-vogels die zelf nog geen nest hebben maar contact zoeken met gierzwaluwen die zich op de nesten bevinden. De nesten bevinden zich in de meeste gevallen onder de dakpannen, in speciaal voor dit doel ingemetselde neststenen of in opgehangen nestkasten. De nesten worden van onderaf ingevlogen, meestal door een kleine opening tussen de gevel en de kantpannen aan de kopse kant van woningen. Alleen volledig in een invliegopening verdwijnende vogels zijn geteld als invlieger. Jonge vogels die aan de invliegopeningen hangen en daarna weer wegvliegen, de zogenaamde ‘bangers’, zijn niet meegenomen in de telling. Bij aan twee zijden van een schoorsteen invliegende vogels is een dubbeltelling gedaan. In uitzonderlijke gevallen zijn meer dan twee nestplaatsen in één woning geteld. Ook werden nestplaatsen genoteerd bij het horen roepen van zwaluwen van onder de dakpannen. Daarbij werd gebruik gemaakt van een met de mobiele telefoon afgespeelde roep waarop de vogels reageren. Solitaire dieren kunnen gerekend zijn als broedpaar, maar ook is het mogelijk dat van dezelfde invliegopening meerdere broedparen gebruik maken. Het is dus goed mogelijk dat het reële aantal broedplaatsen afwijkt van wat er gepresenteerd wordt in dit rapport. Bovendien is het onmogelijk om alle nestplaatsen te ontdekken gezien de onoverzichtelijkheid van het stedelijke gebied. Deze inventarisatie geeft een goede, en naar mate de jaren vorderen, steeds vollediger indruk van de broedlocaties van de gierzwaluw in de gemeente Westland. De waarnemingen zijn gedaan door elf deelnemers. Alle dorpskernen binnen de gemeente Westland zijn meerdere malen gedurende het broedseizoen bezocht.

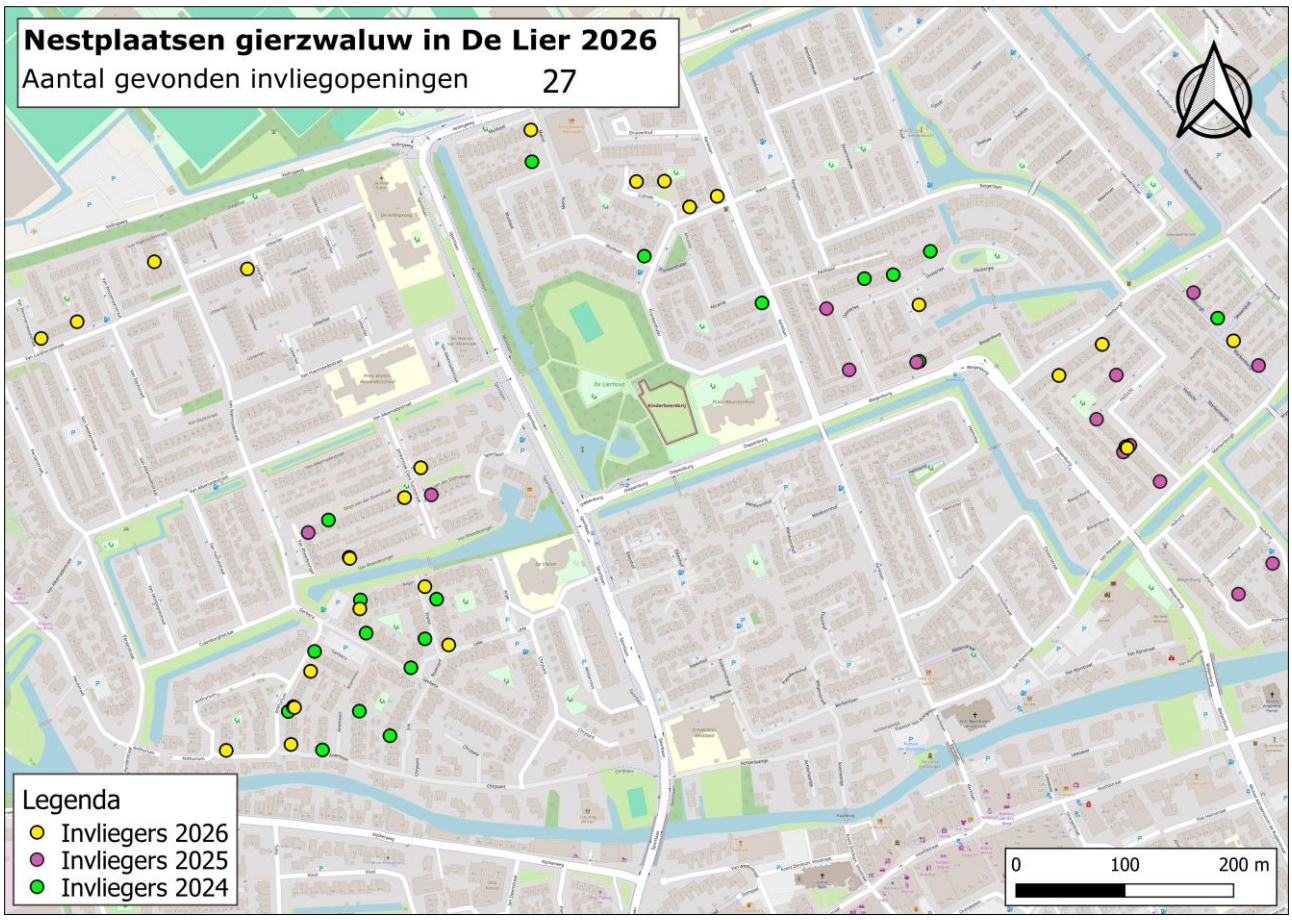
Onderzoeksgebied en periodisering:

Onderzoeksgebied: gemeente Westland, Zuid-Holland met een oppervlakte van 90 km². Onderzochte dorpskernen: De Lier, ‘s-Gravenzande, Heenweg, Honselersdijk, Kwintsheul, Maasdijk, Monster, Naaldwijk, Poeldijk, Ter Heijde en Wateringen.

Tellers J. Koen en M. Verschoor zagen de eerste invliegende gierzwaluw dit jaar op 19 april om 20:32 uur aan de Ericahof 1 in Monster. Dit was de eerste die op waarneming.nl in een ‘natuurlijke’ nestplaats werd ingevoerd. De laatste invliegende gierzwaluw in de gemeente Westland werd waargenomen in de Hazelaarstraat 17 in Monster op 3 september 2026 om 20:13 uur.

Er is voor gekozen om de resultaten van 2024 en 2025 ook op te nemen in de excel-weergave. Op de kaartjes staan de punten waar invliegende gierzwaluwen zijn gezien in de laatste drie jaar.

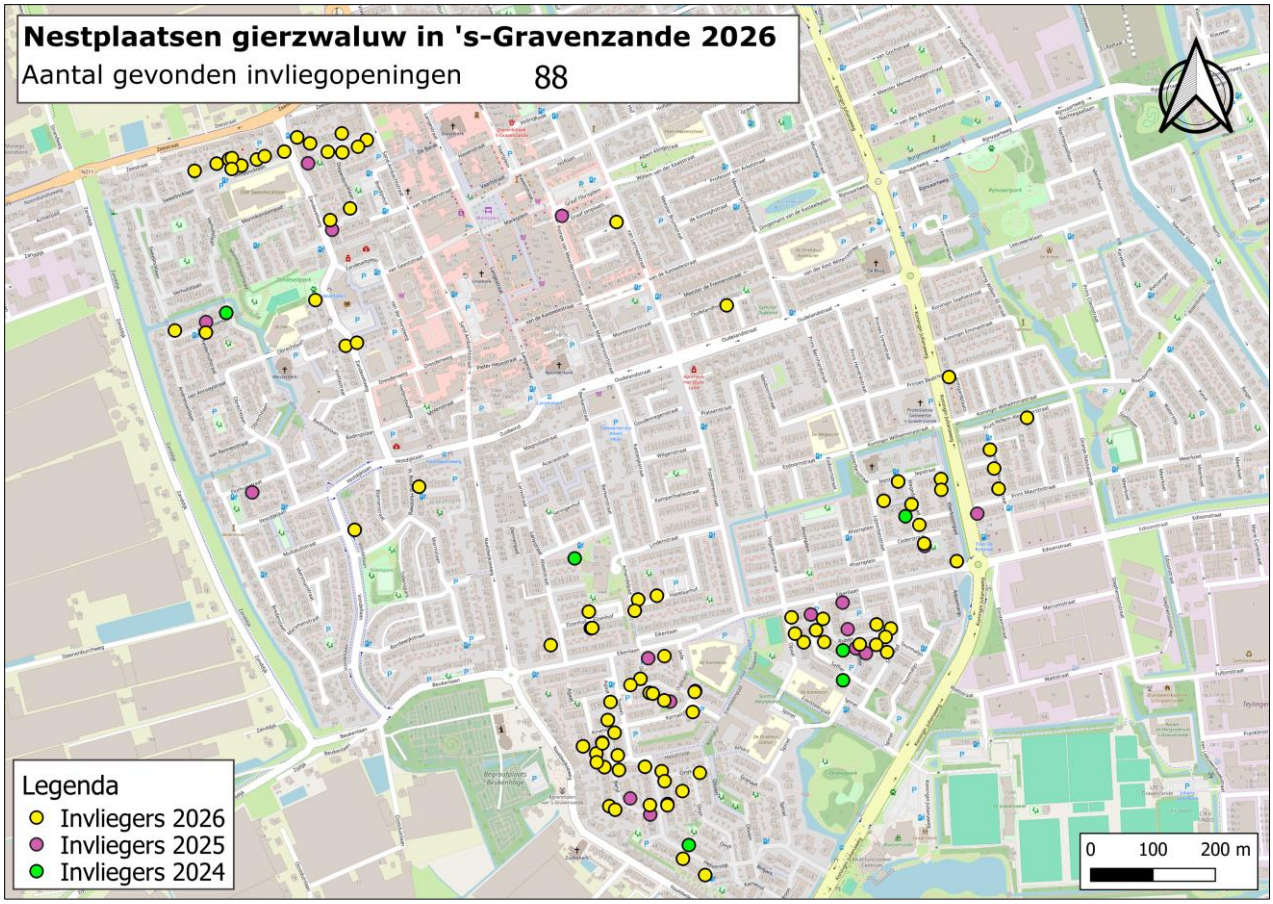
De waarnemingen zijn per onderzochte dorpskern geïnventariseerd.

STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Doys van der Doesstraat	33/2/8/30/32	2/30/32	33/30
Rozenerf	1		
Gerbera	32		
Fresia	1/16	2	2
Iris	16		
Anjer	49/51/57		31/51
Van Rheedesingel		9	9(2x)
Anthurium	13/18	1/11	1/11(2x)/21/20
Muskaat	81		83
Colman	2	2	2/12/20
Kerklaan	51	51	51
Zwetburgh	12/26	12/26/62	12/26
Anemoon	13		
Uitterlier			20

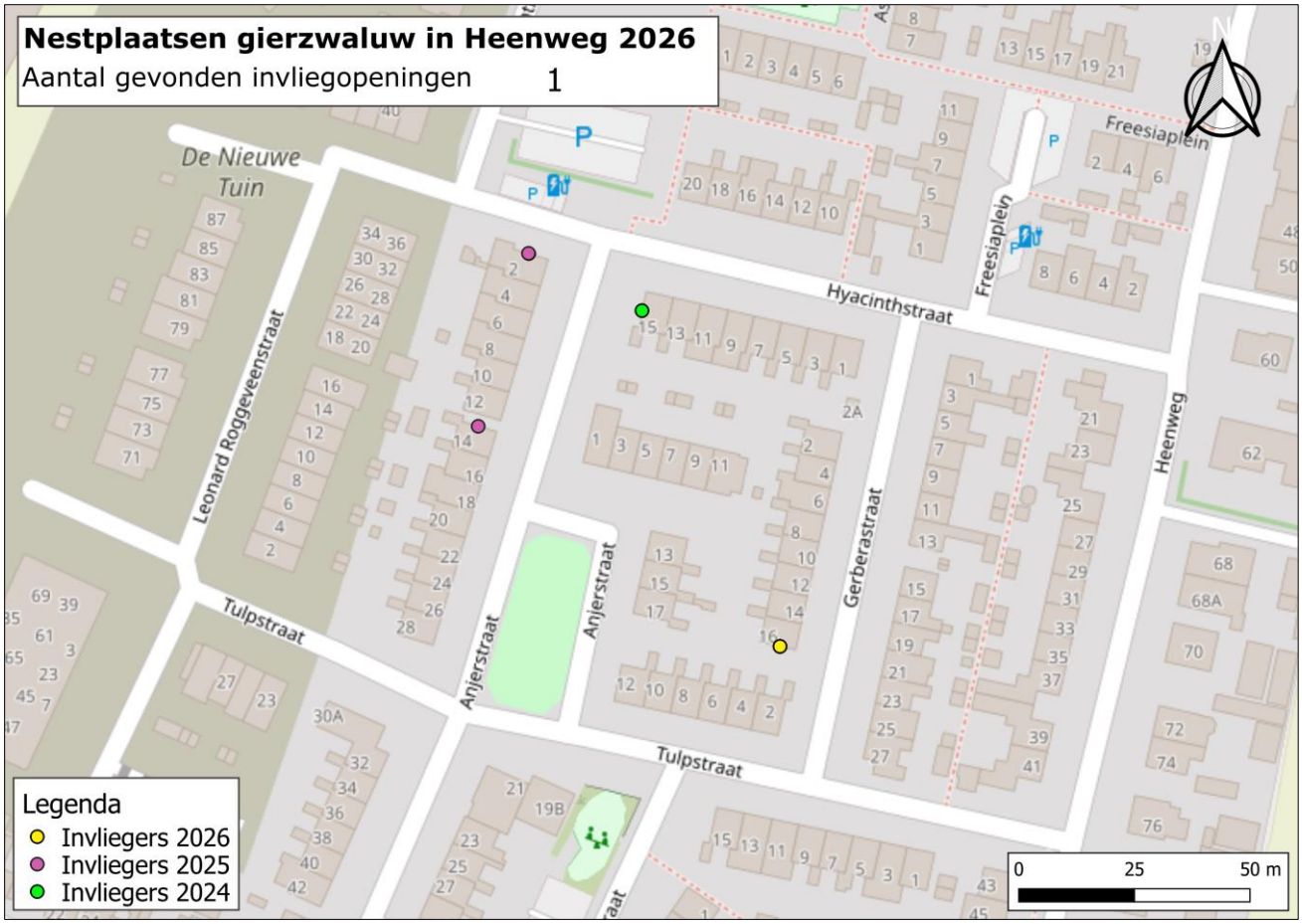
Hofzicht	13(2x)/33	1/13(3x)/25/33	13/15
Oosterlee	33/41/49	1/19	26
Bleijenburg	178	180	
Alicante	1		
Frankenthaler	5		
Swaandrift	17	15	15
Markenborgh	63	63	
Hohorst		26/62	
van Lockhorststraat			21/31
van Nijenrodestraat			77

Aantal nestplaatsen	2024 - 34	2025 - 25	2026 - 27

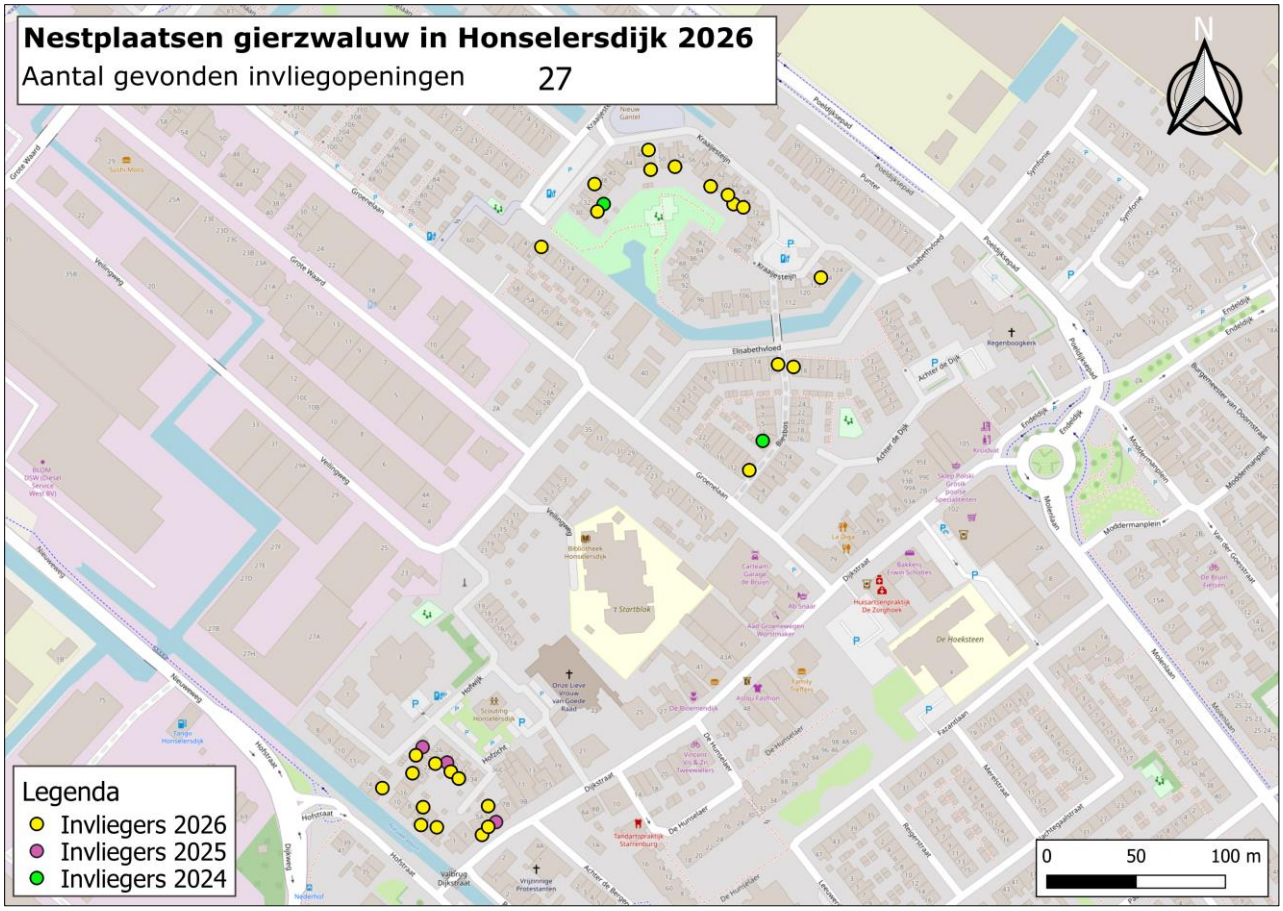
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Zandeveltweg	1/15	1/15/47/49	1/47/36/104
Sweelincklaan	2/24/26/32/44/	2/16/24/26/30/32/44	2/12/16/24/26/30(2x)/32/44
Vondellaan	17	17	17
Diepenbrocklaan	52	7/37/55/	7/35/37/55/52/60
Eikenlaan	38/80/82	38/70/80/82	46/70
Robijn	11/17/55/61/12/18/20/28	1/11/39/55/61/18/20/28	1/11/17/55/57/61/2/12/20/28/34
Pijperplein			2
Saffier	11/37	37/14	37
Felderhofstraat			
Andriessenlaan	2	13/14	13/32
Sand-Ambachtstraat	15		15
Koningin Julianaweg		94	94
Flothuisstraat	11	11	
Vestdijklaan			
Diamant	17/26/28/34/36	1/26/28/34/36	1/16/26/28/34
Heliotroop	29/41/67/27/29/2/34/36/66/82	27/29/43/2/16/36/	27/29/43/16/34/66/82
Topaas	2/14	14	2/14
Hazelaarhof	61	61/24	61/24
Elzenhof	13/14/16(2x)	13/14/16	13/14/16
Amandelpad	15	15	15
Iepstraat		12	12
Wegedoornpad	2/24/26	2/24	25/2/24
Kornalijn	17(2x)/42		17/42
Prins Mauritsstraat	13	2	13
Agaat		1	1
Beryl	2/24/26	11/2/24/26	2/24/26
Ametist	1/5/7(2x)/17/2	1/5/17/2	1/5/7/17/2
Jan van Nassaustraat	13/14	13/14	13/14
Lijsterbesstraat	9		9
Vlierboompad	26	26	2/26
Abeelstraat	1	36	36
A. van Nassaustraat	2	2	2
H. Roland Holstweg		5	5
Cederstraat		18(2x)	18
Van Lennepstraat		8	8
Graaf Florisplein		2-4/	
Oudelandhof			26
Onyx			1/10

Aantal nestplaatsen	2024 - 69	2025 - 74	2026 - 88

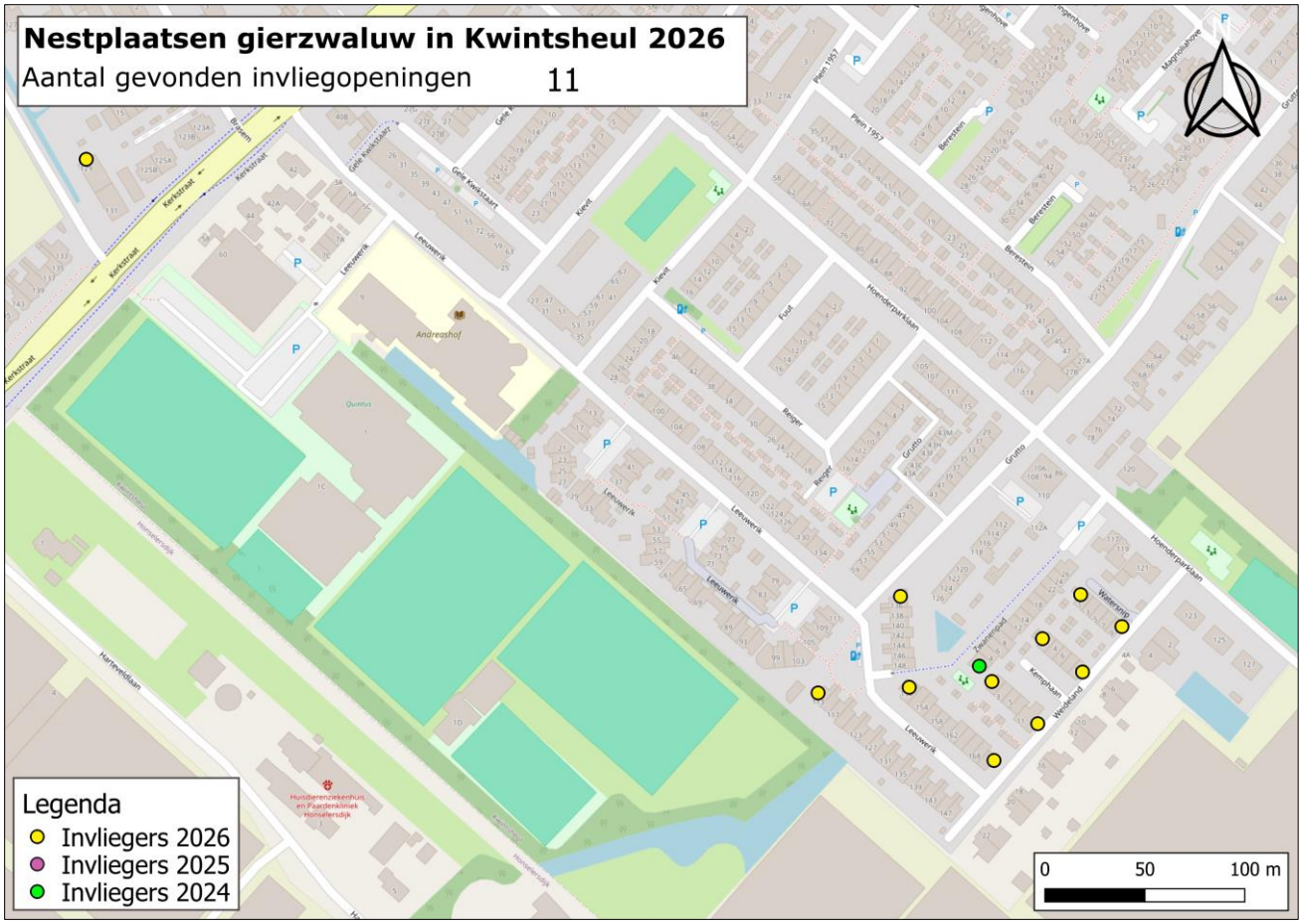
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Anjerstraat	2	2/14/	
Gerberastraat	16	16	16
Hyacinthstraat	15		

Aantal nestplaatsen	2024 - 3	2025 - 3	2026 - 1

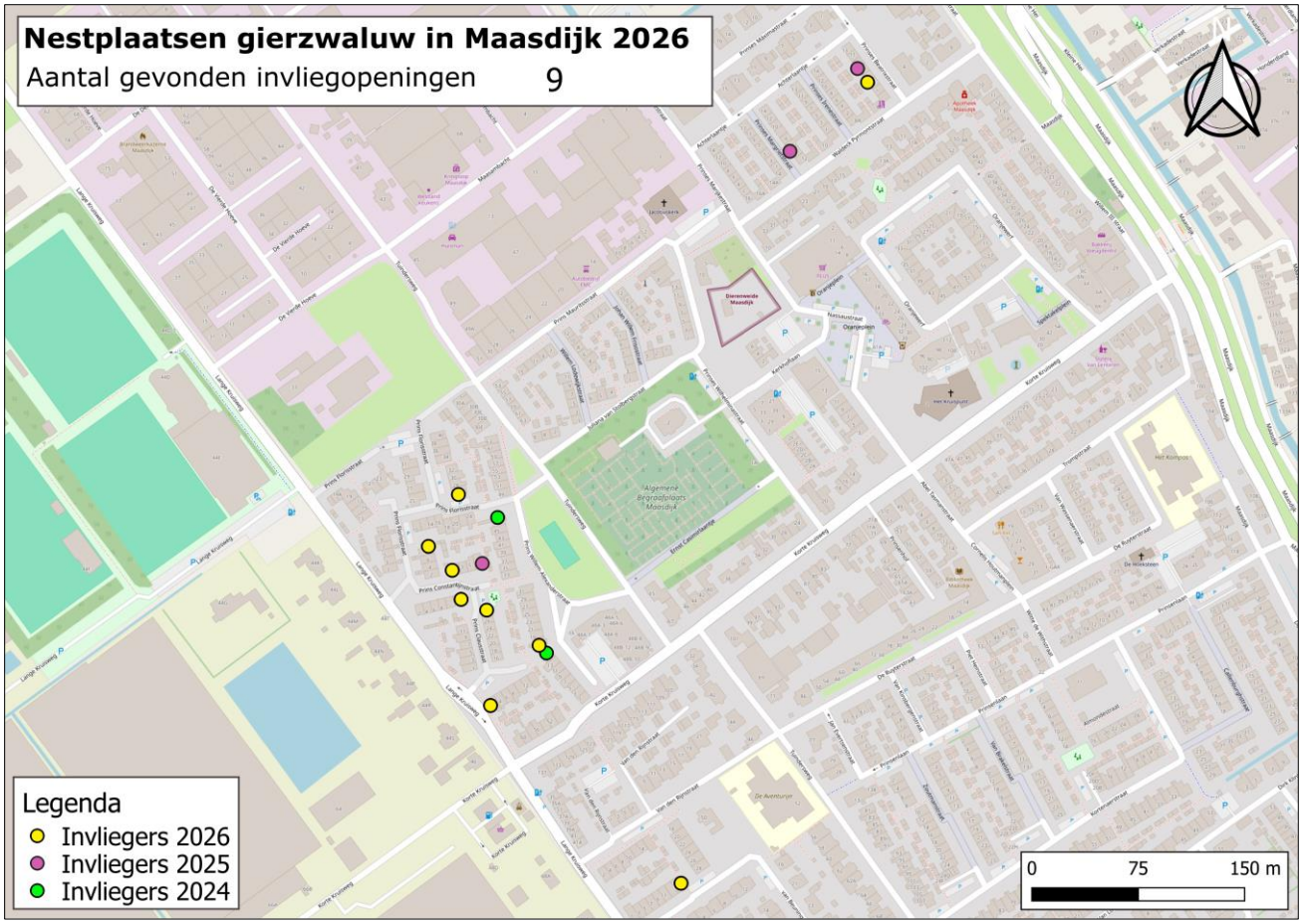
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Kraaijesteijn	34/48/52/62	32/48/52/62/68/70	8/32/36/48(2x)/52/62/66/68/70/132
Biesbos	1		
Elisabethvloed	17	17/16	17/16
Dijkstraat	5a/7	5/7	5/5a(2x)/7
Hofzicht	6/20/22/30/32	6/22/24/28/32	2/4/6/12/20/22/24/30/32
Groenelaan	10		10

Aantal nestplaatsen	2024 - 14	2025 - 15	2026 - 27

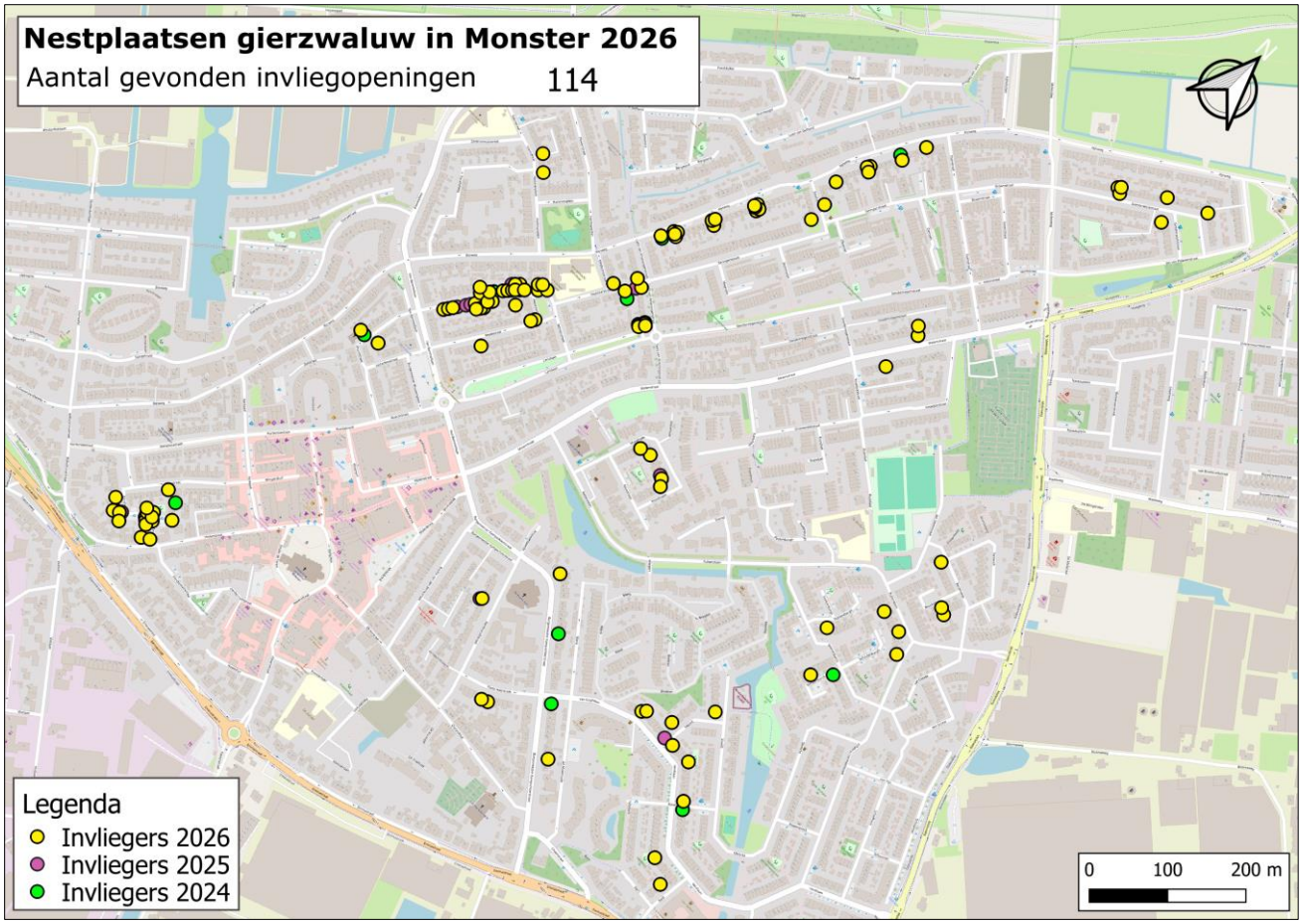
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Zwanenpad	2		
Kemphaan	1/13/10	1/2/10	1/13/2/10
Watersnip	1/9	1	1/9
Leeuwerik	150/170	113/150/170	113/136/150/170
Reiger			
Kerkstraat	129(NK)	129(NK)	129(NK)

Aantal nestplaatsen	2024 - 9	2025 - 8	2026 - 11

STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Prins Clausstraat	2/26/	2/26/	2/26/
Prins Constantijnstraat	1/7/12/	7/12/	1/12/
van Beuningenstraat	15/47	15	15
Prins Willem-Alexanderstraat	15	17	17
Prins Florisstraat	8	26	8/26/
Prinses Beatrixstraat	7-9/	7-9/	3-5/
Prinses Margrietstraat	2-4/	2-4/	

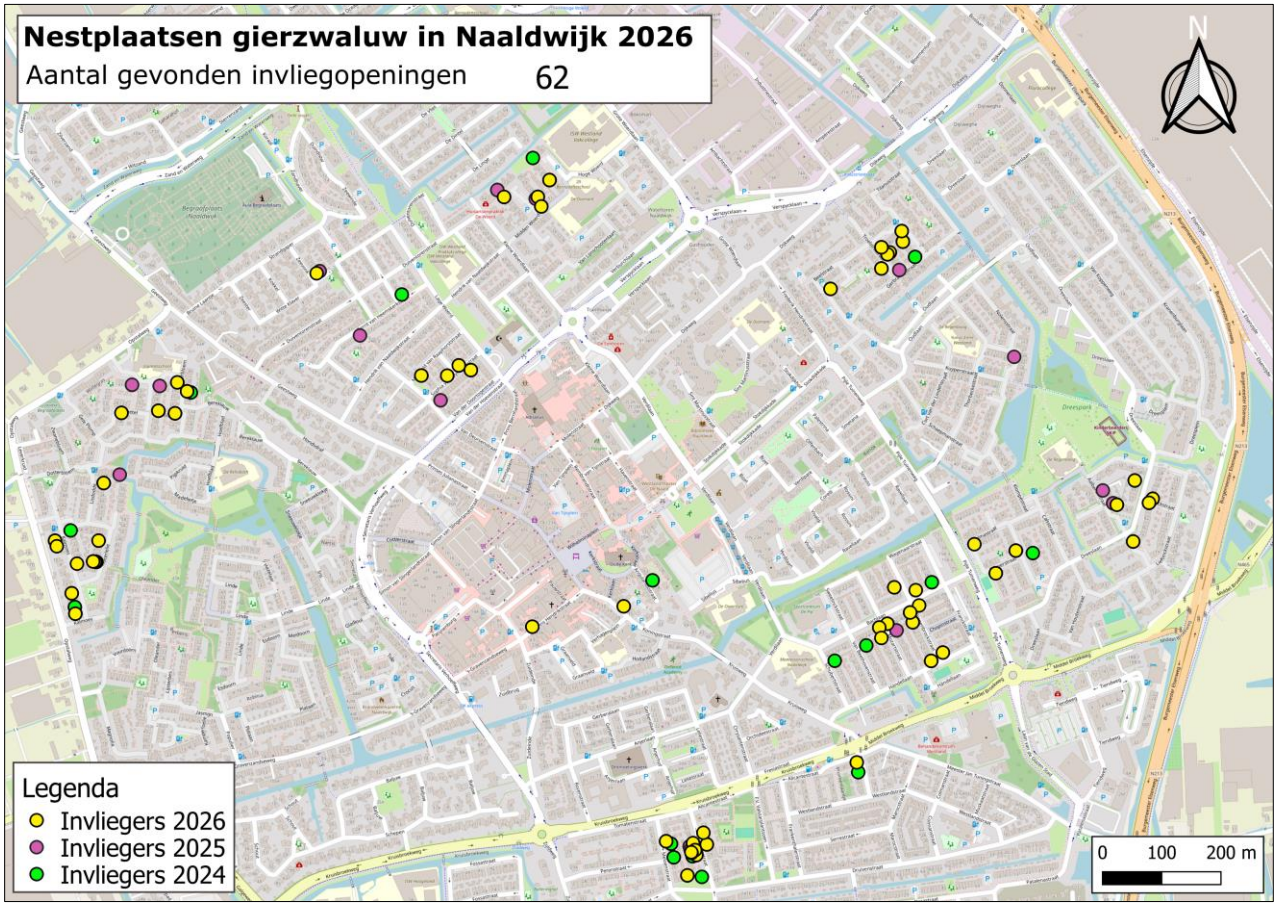
Aantal nestplaatsen	2024 - 11	2025 - 9	2026 - 9

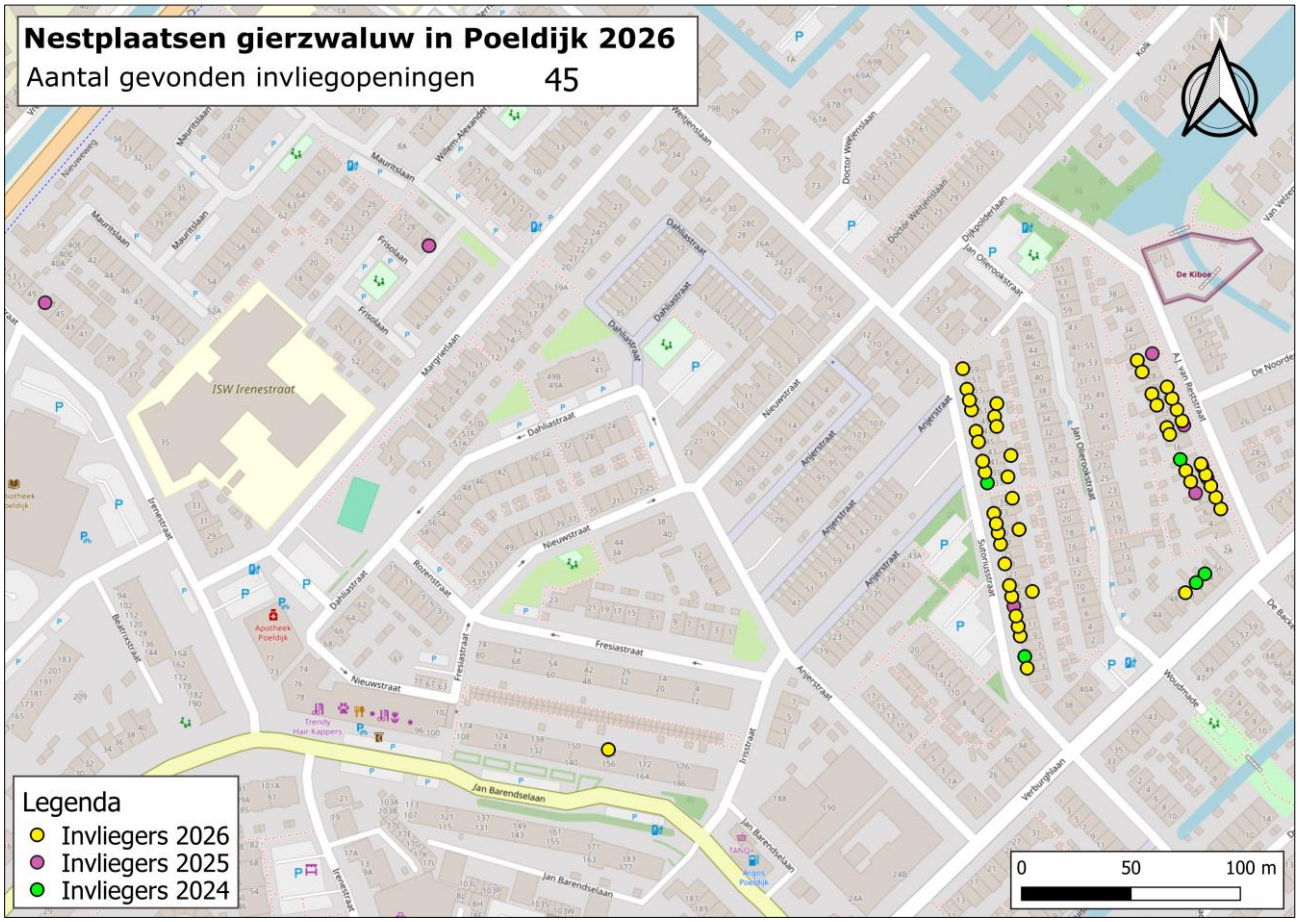
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Ericahof	3/5/4/	3/5/4(2x)	1/3/5/4/
Hazelaarstraat	17/19(2x)/19-21/ 21-23/47(2x)	3/3-5/5-7/7-9/11-13/ 13-15/15-17/17/19(2x)/ 19-21/ 21-23/31/47	3/3-5/5-7/15-17(2x)/ 17/19(2x)/19-21/21-23/31/47
Hazelaarstraat	18/22-24/26-28/28-30/ 30(2x)/32/32-34/34-36/ 40-42(2x)	18/18-20/20-22/26-28/28-30/30(2x)/32/32-34(2x)/ 34-36/40-42(2x)/44	18(2x)/18-20/20-22/26-28/32(2x)/32-34(2x)/34-36/40-42(2x)/42-44/44
Hazelaarplein	1(2x)	1(2x)	1(2x)
Abeelstraat	13	13	13
Geerbronhof	1/3/9/2(2x)/4/6	1/3/5/9/2(2x)/4(2x)	1/3(2x)/5/9/2(2x)/4(2x)
Rijnweg	177(2x)/193(3x)/195/ 209(3x)/211(3x)/225/ 251(2x)257	177/179/181/193/195/209 /211/237(2x)/251/257	177/179(3x)/181/193(3x)/ 195/209(3x)/211(3x)/225/ 239/251/257
T. van Amerongenstraat	6(4x)/18/20	6(2x)/18/20	6(6x)/18/20
Johannes Vermeerstraat	6	6	6
Verdilaan	15/17(NK)/25/43(NK)/45/72	15/17(NK)/25/43(NK)/72	1/17(NK)/25/43(NK)/72
Geesterwijckstraat	16/18(2x)36/52	37/18(2x)/36/52	37/16/18(2x)/36/52
Bach	2	2	2
Zeedistelstraat	1	1	1/24/
Molenstraat	212	129(NK)/212(2x)	129(NK)/212(2x)

Herenstraat	55/57	57	55/57
Ericastraat	16c		16c
Rubenslaan	30	30/40-42	30/40-42
Mozart	1	1	1
Meidoornstraat	11	11	11
Kampschöerstraat	32/54/74	32/92	32/92
Mondriaan	16/34/38/40/42	16/24/34/38/42	16/24/38/42
Slangenburgh	7(NK)	7(NK)	7(NK)
Swanenburgh	16(NK)		
Ahornstraat	21/16(2x)	21/16	21/16
Rembrandtstraat		24	26
Berckheide		12-13	12-13
Frans Halsstraat		9/11	19/11
Beuckelaar	5-6/	5-6	5-6/6
van Goghlaan			7
Starckenborgh			3(NK)
Vivaldi			27
Sternstraat			3/9

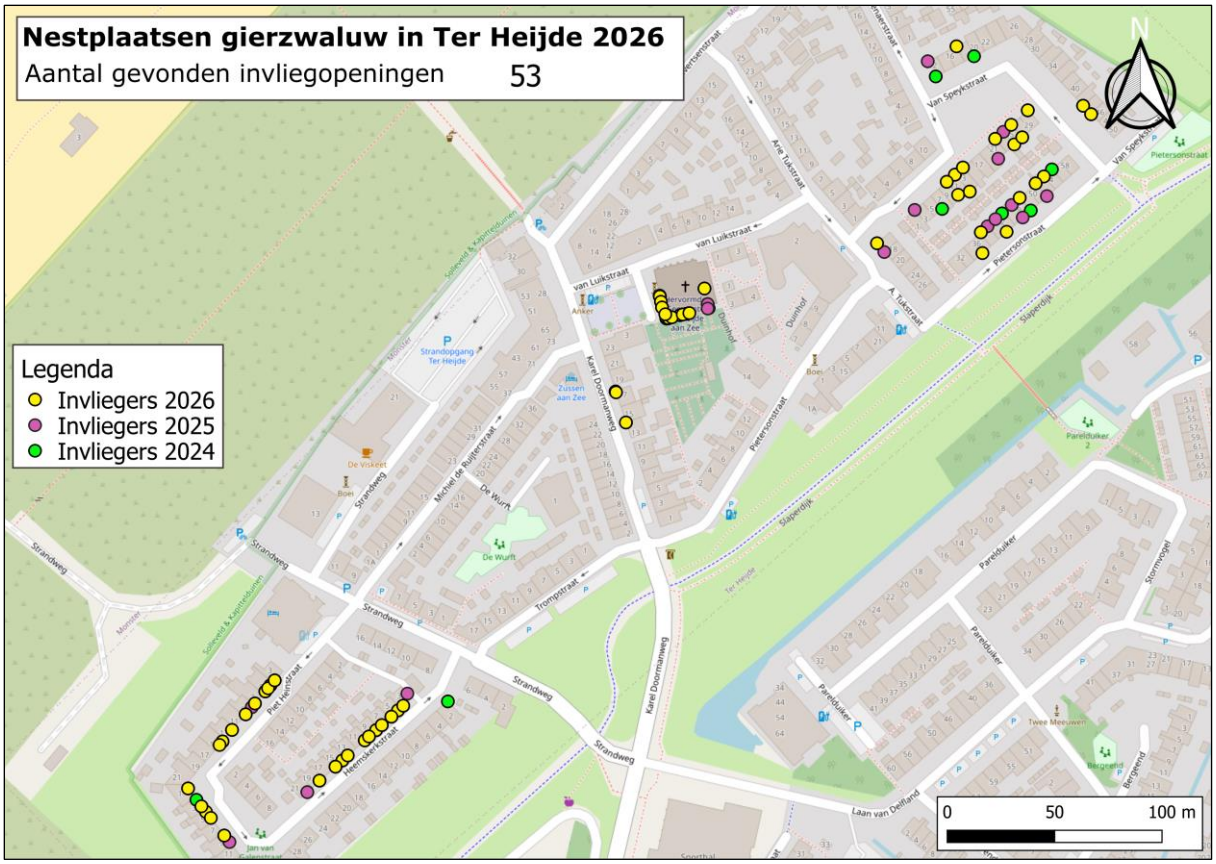
Aantal nestplaatsen	2024 - 88	2025 - 94	2026 - 114

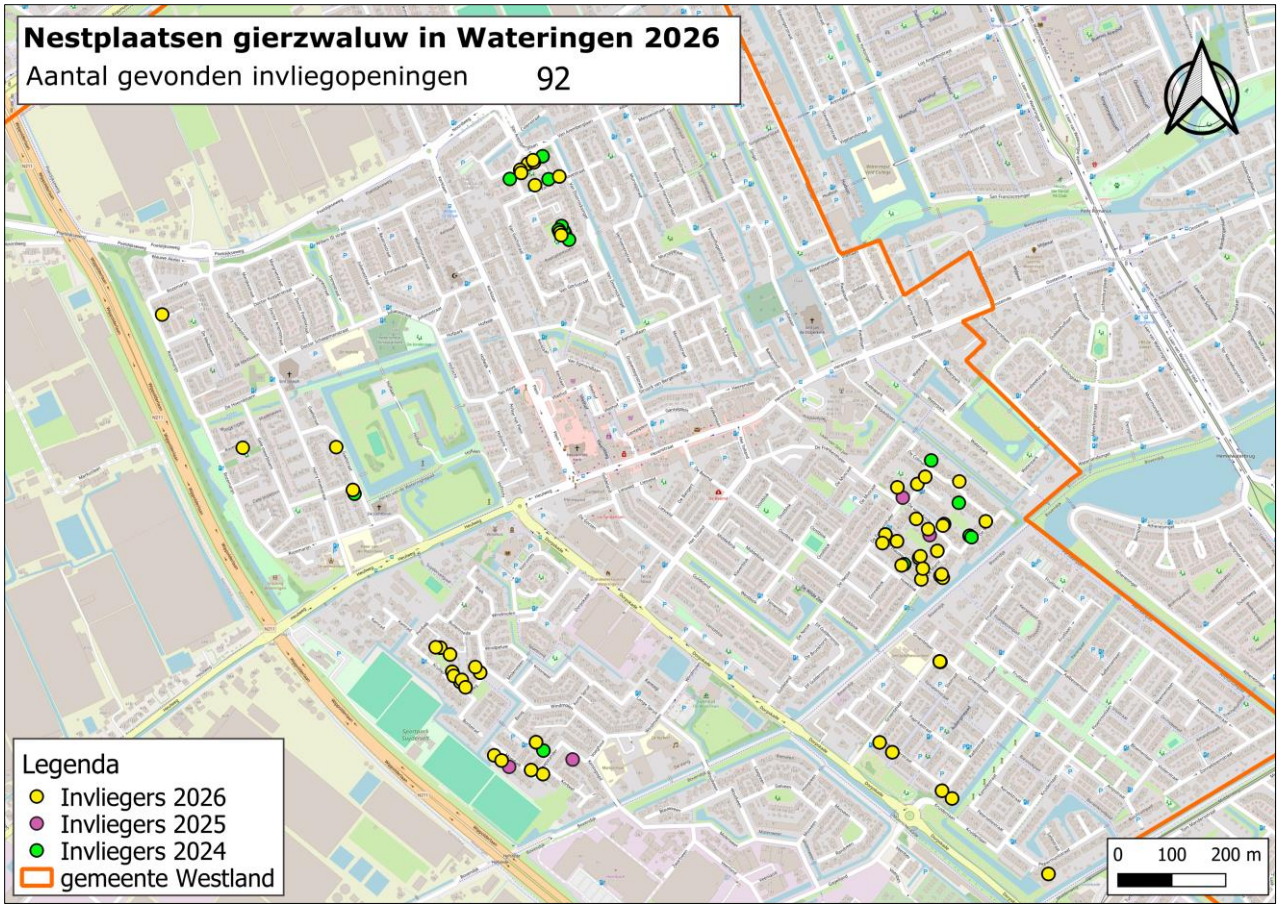
STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Bachlaan	30/32/44	44	30/32/44/46
Diepenbrockstraat	2/24/	24	2/24
Van Beethovenstraat	1		
Midden Woerd	15/17/43/45	17/43(2x)	15/43/45
Beatrix van Liesveldstraat	2		
Perzikenstraat	15/16-18/20/20-22/22-24(2x)	15/16-18(2x)/18-20/20/20-22	7-9/15/16(2x)/18-20/20(2x)/20-22/22-24
Druivenstraat	144	150-152	150-152
Tilanusstraat	11	11	11
Troelstrastraat	1/2/12/	1/2/12(2x)	1/12(2x)
Beelstraat	62/84/98	62/84/98	62/84/98
Prins Hendrikstraat	42(3x)		42
Hoge Woerd	12/24/	24	24
Händellaan	1		1
Lisdodde	40	40	40
Aalbersestraat	10/12/	10/12/20/	10
Dreeslaan	66/90/92	90	37/66/90/92
Schubertstraat	1		
Wagenaarstraat	1/2/42/		1/2
Waterlelie	13(3x)/25	13	13(2x)/25
Kalmoes	3/7/15/33/38	3	3/15/29/33/20
Dotterbloem	26	26	
Paardenbloem	32	16/32	14
Boterbloem	9/22/24	9/29/24/	9/29/24
Wollegras	37	37	
Dovenetel	18/		
Mozartstraat	1/	1	2
Sophia van Teylingenstraat	44	18	44
Simon van Arkelstraat	2	1/2/	1/2
Heilige Geest Hofje	10		
Meloenstraat	9/11-13/19-21		9/11
Burgerstraat	1	1	1
R. de Beerenbrouckstraat	16		17
Zeevonk	11	11	11
Koningstraat	13		13
Karel Wiersmastraat	2		
M. van Raaphorststraat	2	2	2
Nolensstraat		31	
G. van Heemskerkstraat		24	
Talmastraat			31
Alicantestraat			1
Aantal nestplaatsen	2024 - 70	2025 - 44	2026 - 62

STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Sutoriusstraat	5/9/11/17/29(2x)/37/41/45/47/51/53	3/11/15/17/19/27/29(2x)/31/33/37/41/45/51/53/55/59	3/9/11/13/17/19/23/27/29(2x)/31/33/35/37/39/41(2x)/45/47(2x)/49/51(2x)/53/ 55/59
Verburghlaan	50-52/52-54		48-50
A.J. van Reststraat	4-6/10-12(2x)/12-14(2x)/14/18-20(2x)/22-24(2x)/24-26(2x)/30(2x)/28-30/	4-6/6-8/8-10/10/10-12/12/12-14/18/18-20(2x)/22-24/24-26/28-30/30	4-6/6-8/8-10/10-12(2x)/12-14(2x)/18/18-20(2x)/20-22/22-24(2x)/24-26(2x)/28-30/30
Jan Barendselaan		152-162	152-162
Nieuwstraat			
Frisolaan	30	30	
Mauritslaan		47	
Aantal nestplaatsen	2024 - 30	2025 - 36	2026 - 45

STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
Pietersonstraat	16/36-38 az/50-52az/46-48vz/	16-18/34-36/36-38/38-40/40-42/42-44/44-46/46-48/50-52/52-54/	16/34-36/36-38/40-42/46-48/52-54/
van Speykstraat	1-3/5-7/9-11/11-13/13-15/21-23/23-25/25-27/29/12(2x)/18-20/42-44/44-46/50-52/54-56/	1-3/9-11/11-13(2x)/13-15/19-21/21-23/23-25(2x)/29/12/16-18/42-44/44-46	9-11(2x)/11-13/13-15/21-23/23-25/25-27(2x)/29/16-18/42-44/
Piet Heinstraat	Nestkasten 3/5L/5R/7L/9R/13/	Nestkasten 3/5L/5R/7L/9R/9L/13/15R	3/5L/5M/5R/9L/13/15M/15R
Heemskerkstraat	Nestkasten 3/5R/5L/7/9L/9R/13/15L/19/21 + huisnr 2 onder kantpan 1x uitvl	Nestkasten 3(2x)(1xNK)/5L/5R/7/9L/9R/11R/15L/15R/19/21	Nestkasten 3/5L/5R/9L/9R/11R/19
Kerkgebouw	1eblok/2eblok/3eblok/7eblok/NKvzL/NKvzR/vz7eblok/2eblokaz/Rdhaz/NKRboven/NKLBoven/NKNoordL/dhRvz	NKLvz/NKRvz/2eblokbz/3eblokbz/2eblokaz/7eblokvz/NKLonder/19eblokbz/	1eblokbz/2eblokbz/3eblokbz/6eblokbz/7eblokbz/NKRbovenbz/NKRonderbz/NKLonderbz/NKRvz/1eblokvz/3eblokvz/7eblokvz/10eblokvz/NKLaz
Jan van Galenstraat	Nestkasten 1/3L/3R/9R	Nestkasten 1/3L/9L/9R	NK 1/3L/5L/5R/9R
Karel Doormanweg	13-15/19	13-15	13-15/17(NK)
Aantal nestplaatsen	2024-56	2025-56	2026-53

STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024	HUISNUMMERS 2025	HUISNUMMERS 2026
De Blauwe Alicante	1/35/2/8/24	21/35/2/8/24	1/21/35/2/8/24(2x)
van de Kerckhovestraat	1-3/7/9/29	1-3/7/9/	1-3/7/9/21
van Aremberglaan	2/6/	2	2/6/
De Maroc	13(2x)/2/14/16(2x)	13	13/15/2(2x)/14
van Gochstraat			
De Colman	47/69/16	47/87	47/87/42/
Kruilier	15/25/27/36	7/9/31(2x)	7/9/15/25/27/31(2x)
Moerbalk	8	12	6/8/
Kruisbalk	9	9	9
Kaapstaander	16/26	26	26
Korbeel	2	2	2
Koningsspil			
Gaelstraat	22/24		24/46
De witte Emile	1/11/13/25/6	1/11/25/6	1/13/23/6(2x)
Scheg	2	2/14/	2/14/
Roelsplantsoen	37/38-39(2x)/39-40(2x)/43	38-39/39-40	38-39/39-40
Van Doornicksingel	14		14
Van der Meerstraat	18		
De Frankenthaler		32	32
Windmolen			90
Rozemarijn			115/157 NK

Komkommerstraat 8-23	17 invliegers in 18 verschillende neststenen	15 invliegers in 18 verschillende neststenen	18 invliegers in 18 verschillende neststenen
Komkommerstraat 36-51	18 invliegers in 18 verschillende neststenen	18 invliegers in 18 verschillende neststenen	18 invliegers in 18 verschillende neststenen
Groentelaan	3 invliegers waargenomen in 14 neststenen	2 invliegers waargenomen in 14 neststenen	5 invliegers waargenomen in 14 neststenen
Pepermuntstraat 10-25	1 invlieger waargenomen in 15 neststenen	Geen invliegers waargenomen - 15 neststenen	2 invliegers waargenomen in 15 neststenen
Peterseliestraat 2-32	0 invlieger waargenomen in 18 neststenen	Geen invliegers waargenomen - 18 neststenen	18 neststenen niet bezet
Kruidenlaan flat 1-51	Geen invliegers waargenomen bij 32 neststenen	Geen invliegers waargenomen - 32 neststenen	32 neststenen niet bezet
Perzikenpad flat 17-73	Geen invliegers waargenomen bij 42 neststenen	Geen invliegers waargenomen - 42 neststenen	42 neststenen niet bezet
Aantal nestplaatsen	2024-84	2025-64	2026-92

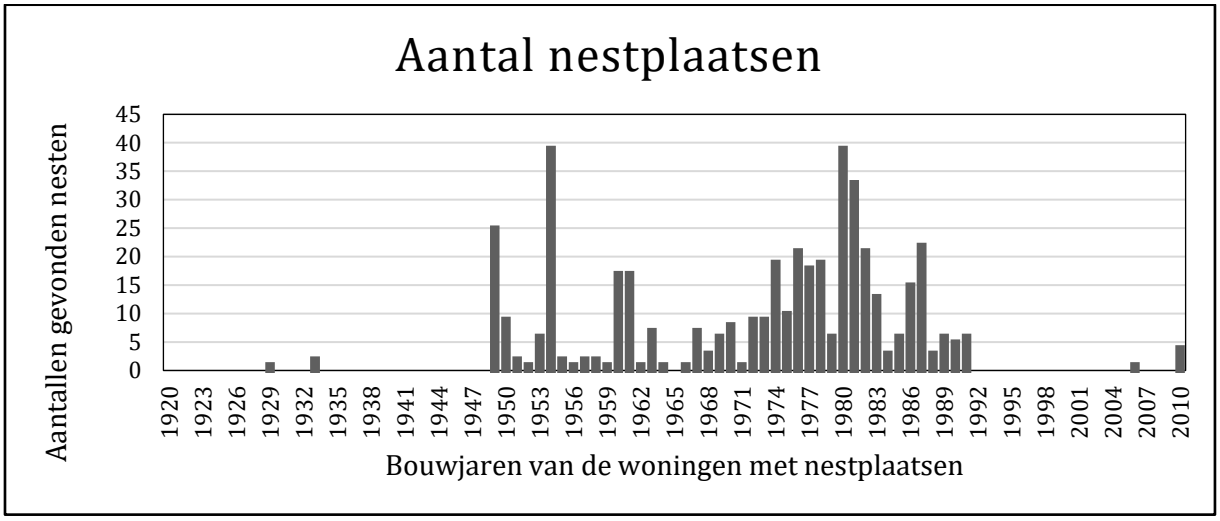
NK = Opgehangen nestkast

NS = Ingemetselde neststeen

24-26 = grens van de woning met huisnummers 24 en 26. Vaak bevindt zich op de grens van twee woningen een hemelwaterafvoer of verspringt de dakgoot iets. Daardoor is er op die plaats een opening aanwezig die door de gierzwaluwen wordt gebruikt als invliegopening.

NK L of R. Bij een aantal woningen in Ter Heijde zijn twee nestkasten opgehangen per woning. L of R betekent linker of rechter nestkast.

Bij onderzoek naar de bouwjaren van de woningen waarin de openingen zijn aangetroffen wordt duidelijk dat in woningen met bouwjaren na 1990 er vrijwel geen mogelijkheden zijn voor nestplaatsen van gierzwaluwen. Het inbouwen van nestkasten en neststenen in nieuwbouw zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn. Op die manier wordt het verlies aan nestplaatsen bij dakvervanging en isolatie gecompenseerd. Er dient daarbij goed te worden gekeken of de opgehangen nestkasten niet te veel bezonning hebben om te hoge temperaturen voor de jongen van gierzwaluwen te vermijden. In onderstaande tabel zijn de aantallen onder dakpannen gevonden nestplaatsen in combinatie met de bouwjaren van de betreffende woningen inzichtelijk gemaakt.

Waar bevinden zich de invliegopeningen en nestplaatsen in het Westland?

In Nederland is de gierzwaluw een uitgesproken stadsvogel, die zich heeft aangepast aan de menselijke omgeving en nagenoeg uitsluitend in gebouwen nestelt. Nesten komen voor in muren, op kozijnen en op randen in spouwen die via gaten van buiten af bereikbaar zijn, op muren achter dakgoten, enz. Gierzwaluwen broeden ook onder daken waar ze naar binnen kunnen via spleten en kieren, bijvoorbeeld bij scheefliggende dakpannen of niet goed aansluitend dakzink. Ze maken dan een nest op de panlatten[2]. Het valt op dat de meeste nesten in het Westland zich bevinden aan de kopse kanten van woonblokken waar tussen de gevel en de kantpannen een invliegopening zit.

Foto 4, nestplaats onder de dakgoot in Monster (Foto D. Taheij)

Bedreigingen

Er zijn sterke vermoedens dat sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw de populatie gierzwaluwen in Nederland mogelijk met meer dan de helft is afgenomen; vooral door sloop en renovatie van gebouwen en woningen en volstrekt ontoereikende compensatie door kunstnesten. Dat proces gaat momenteel flink versneld verder door de geplande verduurzaming van de woning- en gebouwenvoorraad in het kader van "klimaatneutraal" en "van het gas af". Wel is sindsdien de beschermingswetgeving sterk verbeterd maar aanwijzingen voor herstel van de populatie zijn er nog steeds niet.

Andere bedreigingen zijn waarschijnlijk de effecten van klimaatontwrichting, insectensterfte, oude en nieuwe pesticiden en het verdwijnen van voedselgebieden in de Afrikaanse overwinteringgebieden. Huiskatten die in grote aantallen in woonwijken aanwezig zijn zorgen ook voor vele slachtoffers onder verschillende vogelsoorten, waaronder gierzwaluwen.

Om het belang van de nestplaatsen te onderstrepen en de situatie vanuit het oogpunt van de gierzwaluw te bekijken verwijs ik graag naar wat J. Langenbach schreef in Twirre natuur in Fryslân Jaargang 23, 2013, nummer 2.

Het nest is alles

“De belangrijkste gebeurtenis in het leven van een gierzwaluw is ongetwijfeld de ontdekking van een geschikte nestplaats.” Deze stelling van onderzoeker Ulrich Tigges wordt in de dagelijkse praktijk van nestbescherming keer op keer bevestigd en geïllustreerd. Voor een nestplaats wordt alles gedaan, want het is een plek voor het leven die vaak door vele generaties achtereen benut wordt. Weken-, maanden-, soms jarenlange zoektochten worden er aan besteed, tot aan uren durende gevechten met indringers toe. Behoud van geschikte nestplaatsen zou dus topprioriteit moeten zijn. Maar het bestand aan bestaande nesten is in principe afnemend. Op den duur worden alle huizen dicht gepurd. Door isolatie, modernisering, renovatie en sloop zullen de traditionele nestplaatsen in muurspleten, achter dakpannen en op muurplaten geleidelijk aan allemaal verdwijnen. De wet- en regelgeving die beoogt om deze verloren nestplaatsen te compenseren functioneert onvoldoende. Vervanging door veroudering van nieuwere wijken biedt ook onvoldoende compensatie. Het moet dus anders, de gierzwaluw moet worden “omgeschoold.” Structureel, op grote schaal en professioneel integreren van kunstnesten in nieuw- en verbouw lijkt de enige mogelijkheid om het voortgaande verlies van geschikte nestgelegenheid voldoende te compenseren. Elke geschikte gevel (of een bepaald percentage) zou standaard en verplicht van neststenen moeten worden voorzien. De kennis en kunde daarvoor is ruimschoots aanwezig (Mourmans-Leinders 2005)[3] en behoeft slechts te worden toegepast. Alleen dat lijkt voldoende om de evolutie van de gierzwaluw een versnelde wending te geven zodat hij/zij “automatisch,” zonder lokgeluiden naar een duurzaam ingemetselde neststeen gaat zoeken en niet langer naar een verzakte dakpan of een hoekje uit een nokpan van een slecht geïsoleerd huis.

Wij hopen dat dit rapport een aanzet zal geven tot een dialoog tussen de partijen die betrokken zijn bij woningontwerp, woningbouw, renovatie en isolatie. Naast de betrokken partijen willen we ook bij de gemeente Westland bepleiten dat er bij het opstellen van de omgevingsvisie, omgevingsplannen en soortenmanagementplannen ruimte wordt vrij gemaakt voor gierzwaluwen, andere dakbroedende vogelsoorten en vleermuizen. Te denken valt dan aan het opnemen van normen bij ver- en nieuwbouw. Er kan gekozen worden voor alle geschikte plekken of een X percentage. Daar wil Natuurlijk Westland/KNNV graag het gesprek over aangaan en onze expertise delen.

De bewustwording van de aanwezigheid van deze vogels is groeiende door het ronddelen van flyers bij bewoners met een nestplaats onder de kantpannen en berichten in de media. Het integreren van kunstnesten in nieuwbouw en bij renovatie moet een vanzelfsprekendheid worden.

Dankbetuiging

Zonder de enthousiaste deelneming van liefhebbers en tellers G. van Nieuwkerk, J. Hamer, L. van der Goes, D. Taheij, J. Koen, H. Verhagen, A. van Uffelen, L. Noordam, W. Vuyk en E. van Veen was het onmogelijk geweest deze rapportage te schrijven. Veel dank voor jullie inzet, waarnemingen en hulp bij het verwerken van alle gegevens. D. Taheij is de maker van de foto's in deze rapportage, veel dank voor het toegestane gebruik daarvan. Ook dank aan dhr. H. Groenewegen voor het ter beschikking stellen van ruimte om met de tellers bijeen te komen voor de start en na het eind van het gierzwaluwseizoen.

Dank gaat ook uit naar G. van Poelgeest voor zijn ondersteuning vanuit de organisatie Natuurlijk Delfland, en ten slotte dank aan J. Langenbach voor het gebruik van zijn zeer informatieve gierzwaluw.website.

Bezette nestkasten en neststenen In de gemeente Westland.

Plaats	Straat	Aantal	Oriëntatie	2024	2025	2026
Kwintsheul	Kerkstraat 129	1	NW	1	1	1
Monster	Verdilaan 17, 43 en 61	3	1ZO 1W	17 en 43 bezet	17 en 43 bezet	17 en 43 bezet
	Molenstraat 129	1	NNO	–	1	1
	Starkenborgh 3	1	NO	–	–	1
	Slangenburgh 7	1	ZO	1	1	1
	Swanenburgh 16	1	WNW	1	–	–
Ter Heijde	Heemskerkstraat	13	ZO	10	11	7
	Jan van Galenstraat	7	NO	4	4	5
	Kerkgebouw	8	2Z 4W 2O	5	3	8
	Piet Heinstraat	18	ZO	6	8	6
	Karel Doormanweg 17	1	WZW	–	–	1
Wateringen	Komkommerstraat flat 36-51	18	NO	18	18	18
	Komkommerstraat flat 8-23	18	NO	17	15	18
	Peterseliestraat flat 2-32	18	NO	1	–	2
	Groentelaan flat 38-90	14	NO	3	2	5
	Rozemarijn 157	8	ONO	–	–	1

Op onbeschutte gevels is het aan te bevelen om neststenen alleen aan de noord-georiënteerde zijde in te bouwen. Tussen NNW = 337,5 ° en het NNO = 22,5 °. (maximaal NO = 45°). (Onderzoek J. Hoekstra en F. van der Lelie in Amersfoort 2020). Dit om oververhitting en daarmee sterfte van de jongen te voorkomen. Onder een breed overstek of een dakgoot kan het op alle windrichtingen.

Literatuurlijst

1. Bij12 Kennisdocument Gierzwaluw (Versie 2.0, juli 2023)
2. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. Wortelboer in Limosa 88 (2015) 57-73
3. Mourmans-Leinders M. – Bouwen voor gierzwaluwen (2005)

Foto: D. Taheij

Verzoek

Wij zoeken tellers!

Iedereen die mee wil helpen met de tellingen is zeer welkom om mee te doen in 2027. Het kan daarbij gaan om uw straat, uw wijk, buurt of dorpskern. Bent u een vogelliefhebber of geïnteresseerde, wilt u een keer meelopen of meer weten over deze fascinerende vogelsoort, via onderstaande contactgegevens kunt u ons bereiken.

Eerdere uitgaven van de jaarlijkse gierzwaluwtellingen zijn in te zien via de Kennisbank van Natuurlijk Delfland. https://delfland.knnv.nl/publicaties/; gebruik het woord gierzwaluwen in de zoekfunctie.

Coördinator team Gierzwaluwen Natuurlijk Westland (KNNV) en samensteller van de rapportage M. Verschoor – 06-21955833.

Natuurlijk Westland

natuurlijkwestland@knnv.nl

E-mail : natuurlijkwestland@knnv.nl

Website : natuurlijkwestland.knnv

Bluesky : KNNV Natuurlijk Delfland

Youtube : natuurlijkdelfland

Een onderdeel van Natuurlijk Delfland, een afdeling van de Natuurvereniging KNNV

Dit verslag bevat de tellingen van de gierzwaluwen in de gemeente Westland; leden van het Team Gierzwaluwen Westland hebben vanaf 19 april tot en met 4 september 2026 in alle dorpskernen naar gierzwaluwen gezocht.